

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

Г-ЖА Е. SHARPSTON

представено на 15 септември 2011 година¹

1. Настоящото преюдициално запитване на френския Conseil d'État (Държавен съвет) се отнася до тълкуването на Регламент (ЕИО) № 2052/88², на Регламент (ЕИО) № 4253/88³ и на Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95⁴. Към момента на настъпване на фактите по делото тези актове (наричани по-нататък „приложимите регламенти“) са част от уредбата на структурните фондове на Европейския съюз⁵. Структурните фондове⁶ са основните инструменти на

Европейския съюз за подкрепа на социално-икономическото развитие в държавите членки. Те представляват над една трета от бюджета на ЕС.

1 — Език на оригиналния текст: английски.

2 — Регламент на Съвета от 24 юни 1988 година за задачите на структурните фондове, тяхната ефективност, както и координацията на дейностите на фондовете помежду им и с тези на Европейската инвестиционна банка и на другите съществуващи финансови инструменти (ОВ L185, 1988 г., стр. 9, изменен с Регламент (ЕИО) № 2081/93 на Съвета от 20 юли 1993 г., ОВ L193, 1993 г., стр. 5).

3 — Регламент на Съвета от 19 декември 1988 година за прилагане на Регламент (ЕИО) № 2052/88 относно координацията между дейностите на различните структурни фондове, от една страна, и тези на Европейската инвестиционна банка и на другите съществуващи финансови инструменти, от друга страна (ОВ L374, 1988 г., стр. 1, изменен с Регламент (ЕИО) № 2082/93 на Съвета от 20 юли 1993 г., ОВ L193, 1993 г., стр. 20).

4 — Регламент на Съвета от 18 декември 1995 година относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L312, 1995 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 1, стр. 166).

5 — Впоследствие Регламенти № 2052/88 и № 4253/88 са отменени с Регламент (ЕО) № 1260/99 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за структурните фондове (ОВ L161, 1999 г., стр. 1), който на свой ред е заменен с Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 (ОВ L210, 2006 г., стр. 25; Специално издание на български език, 2007 г., глава 14, том 2, стр. 64 и поправка в ОВ L301, 2008 г., стр. 40).

6 — Трите основни структурни фонда са Европейският фонд за регионално развитие (наричан по-нататък „ЕФРР“), Европейският социален фонд и Кохезионният фонд. По-долу ще ги наричам „структурните фондове“ или „фондовете“.

2. Запитващата юрисдикция иска да се установи, първо, дали правото на Европейския съюз изисква възстановяването на сумите, предоставени от ЕФРР, когато получателят (който е възложител⁷) използва субсидията за осъществяване на подпомогана дейност в нарушение на правилата на ЕС относно възлагането на обществените поръчки. Второ, той иска указания относно прилагането на давностния срок по член 3 от Регламент № 2988/95 във връзка с това възстановяване.

7 — Съгласно Директива 92/50/ЕИО на Съвета от 18 юни 1992 година относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за услуги (ОВ L209, 1992 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 2, стр. 50) (наричана по-нататък „Директива 92/50/ЕИО“). Понятието „възлагащ орган“ получава определение в член 1, буква б) от тази директива.

Правна уредба

Регламент № 2052/88

3. Сред изрично закрепените цели на Регламент № 2052/88 е увеличаването на ефективността на структурните фондове и координирането на техните дейности⁸.

4. Член 3, параграф 5 изисква от Съвета да приеме необходимите разпоредби за осигуряване на координацията между различните фондове, от една страна, и между тях и Европейската инвестиционна банка (наричана по-нататък „ЕИБ“) и другите съществуващи финансови инструменти, от друга.

5. Член 7 е озаглавен „Съвместимост и проверки“. В относимата си част той гласи:

„1. Мерките, финансирани от Структурните фондове [...], трябва да бъдат в съответствие с разпоредбите на Договорите, с инструментите, приети в съгласие с тях, и с политиките на Общността, включително тези отнасящи се до правилата за [...] възлагането на обществени поръчки [...].

8 — Вж. съображение 3, което се позовава на член 130г от Договора за ЕИО (понастоящем, след редица изменения, член 177 ДФЕС). Актуалният текст на членове 1—19 от Регламент № 2052/88 се намира в Регламент № 2081/93, посочен в бележка под линия 2 по-горе.

2. Без да се засяга Финансовият регламент, разпоредбите на член 3, параграфи 4 и 5 трябва да установят хармонизираните правила за усиляване на проверките на структурните операции. [...]“ [неофициален превод].

Регламент № 4253/88

6. Регламент № 4253/88 установява разпоредби за прилагане на Регламент № 2052/88 относно координацията между дейностите на фондовете.

7. Шесто съображение от Регламент № 2082/93⁹, който изменя Регламент № 4253/88, уточнява:

„[...] в приложение на принципа на субсидиарност и без да се накърняват правомощията на Комисията, по-специално като отговаряща за управлението на финансовите средства на Общността, изпълнението на различните дейности, предприемани в общностните рамки за подпомагане, е главно отговорност на държавите членки на съответното териториално равнище, в зависимост от спецификата на всяка държава членка“. [неофициален превод].

9 — Посочен в бележка под линия 3 по-горе. Актуалният текст на членове 1—33 от Регламент № 4253/88 се съдържат в Регламент № 2082/93.

8. Член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88 гласи:

„1. За да се гарантира успехът на дейностите, осъществявани от публични или частни предприемачи, при изпълнение на дейностите държавите членки вземат необходимите мерки, за да:

- проверяват редовно дали дейностите, финансирани от Общността, се изпълняват правилно,
- предотвратят и преследват нередностите,
- си възстановят средствата, загубени вследствие на злоупотреба или небрежност. Държавата членка е субсидиарно отговорна за възстановяването на недължимо платените суми, освен ако държавата членка и/или посредникът и/или предприемачът докажат, че злоупотребата или небрежността не може да им бъде вменена. За глобалните субсидии посредникът може, със съгласието на държавата членка и на Комисията, да прибегне към банкова гаранция или всяка друга обезпечителна мярка, която покрива този риск.

Държавите членки уведомяват Комисията за приетите във връзка с това мерки, и по-специално съобщават на Комисията описанието на системите за контрол и

управление, въведени за осигуряване на ефикасното изпълнение на дейностите. Те редовно уведомяват Комисията за развитието на съдебните и административните производства.

[...]“ [неофициален превод].

9. Член 24 гласи:

„Намаляване, преустановяване на плащането и отмяна на помощта

1. Ако изглежда, че осъществяването на дадена дейност или мярка не обосновава част или цялата финансова помощ, която е била отпусната за нея, Комисията извършва подходяща проверка на случая в рамките на партньорството, като изисква по-специално от държавата членка или от определените от нея с цел изпълнението на дейността органи да представят своите становища в определен срок.

2. Вследствие на тази проверка Комисията може да намали или да спре помощта за съответната дейност или мярка, ако проверката потвърди наличието на нередност или на значително изменение, което засяга естеството или условията за изпълнение на дейността или на мярката и за което не е било поискано одобрението на Комисията.

3. Всяка недължимо платена сума, подлежаща на връщане, се възстановява на Комисията. По невъзстановените суми се начислява лихва за забава [...]“ [неофициален превод].

Регламент № 2988/95

10. Регламент № 2988/95 установява редица общи правила относно проверките, административните мерки и санкции за нередности в случаите, в които са извършени плащания на получатели в рамките на общностни политики. Преди това не съществуват общи правила, определящи тези нередности.

11. Трето, четвърто и пето съображение от Регламент № 2988/95 са особено релевантни. Трето съображение указва, че подробните правила, ръководещи администрирането и мониторинга на разходите на Общността, са предмет на различни подробни разпоредби в съответствие с политиките на Общността, които се засягат, но че трябва да се противодейства на действията, насочени срещу финансовите интереси на Общността във всички области¹⁰. Четвърто съображение гласи, че ефективността на борбата с измамите срещу финансовите интереси на Общността изисква създаването на общ набор от правни средства във всички области, попадащи в обхвата на политиките на Общността. Пето съображение напомня, че нередностите и административните мерки и санкции, свързани с тях, се предвиждат в секторните правила в съответствие с Регламент № 2988/95. Накрая, видно от четиринадесето съображение, Регламент № 2988/95 е с достатъчно широк хоризонтален обхват, което изисква за негово

правно основание да се приемат членове 235 ЕО и 203 ЕОАЕ.

12. Член 1 от Регламент № 2988/95 посочва:

„1. За целите на защитата на финансовите интереси на Европейските общности, с настоящото се приемат общи правила, отнасящи се до единните проверки и до административните мерки и санкции, касаещи нередностите по отношение на правото на Общността.

2. „Нередност“ означава всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите[,] или посредством извършването на неоправдан разход“.

13. Относими са следните разпоредби от член 2:

„1. Административните проверки, мерки и санкции се въвеждат доколко, доколкото са необходими за осигуряването на правилното прилагане на правото на Общността. Те ще бъдат ефективни, пропорционални и с възпиращ ефект, така че да осигуряват адекватна защита на финансовите интереси на Общността.

10 — Вж. точка 35 и бележка под линия 18 по-долу.

[...]

3. Правото на Общността определя характера и обхвата на административните мерки и санкции, които са необходими за правилното прилагане на въпросните правила, като се отчита видът и тежестта на нередността, предоставената или получената облага и степента на отговорност.

4. При [спазване на] условията на приложимото право на Общността, процедурите за извършването на проверките [...], мерките и санкциите [на Общността] се уреждат от правото на държавите членки“.

[преследването] на нередността. [Давностният срок] започва да тече отново след всяко действие, което го прекъсва.

Въпреки това [давностният срок поражда действие] най-късно на датата, на която изтича срок равен на двукратния давностен срок, ако компетентните власти не са наложили санкция, освен ако административната процедура не е била [спряна] в съответствие с разпоредбите на член 6, параграф 1^[11].

[...]

14. Член 3 предвижда по-специално:

„1. [Давностният срок] за процедурите е четири години от момента, в който нередността по смисъла на член 1, параграф 1 е извършена. Въпреки това секторните правила могат да предвиждат и по-кратък срок, който не може да бъде по-малък от три години.

В случай на продължаваща или повторно извършена нередност [давностният срок] започва да тече от датата, на която нередността е прекратена. В случай на многогодишна програма [давностният срок] във всеки случай продължава, докато програмата изрично не бъде прекратена.

[Давностният срок] се прекъсва от всяко действие на компетентните органи, което е [съобщено на съответното лице и е] свързано с разследването или [...]

3. Държавите членки запазват възможността да прилагат срок, който е по-дълъг от този, предвиден в параграфи 1 и 2 съответно“.

15. Член 4 предвижда, че когато икономически оператор е придобил незаконно облага в резултат от нередност, по общо правило тази облага се отнема (или посредством заплащане или възстановяване на сумите, които се дължат или са придобити незаконно, или посредством частичното или пълното реализиране на обезпечението).

16. Член 5 предвижда налагане на административни санкции за умишлено извършени или причинени по небрежност нередности.

11 — Член 6, параграф 1 предвижда възможност за спирането му при образуване на наказателно производство.

Регламент № 1083/2006

17. Член 2, параграф 7 от Регламент № 1083/2006¹², упоменат и в писменото становище пред Съда¹³, определя „нередността“ като „[...] всяко нарушение на разпоредба на общностното право, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз, като отчете неоправдан разход в общия бюджет“.

Национално законодателство

18. Към момента на настъпване на фактите по делото член 2262 от френския Граждански кодекс предвижда: „Всички искиове, вещни и лични, се погасяват с тридесетгодишна давност [...]“.

Фактите, производството и отправени-те въпроси

19. От преписката по делото пред националната юрисдикция се установява, че на 5 декември 1995 г. *Chambre de commerce et*

d'industrie du département de l'Indre (Търговско-промишлена палата на департамент *Indre*, наричана по-нататък „ТПП“) отправя искане за финансова помощ до префекта на този департамент (наричан по-нататък „префектът“) за финансиране на дейност, наречена „*Objectif Entreprises*“ [Цел — предприятия] (наричана по-нататък „дейността“). Целта на дейността е да се проведе изследване, което да установи дали френските и чуждестранни предприятия биха желали да инвестират и да се установят в департамент *Indre*. ТПП решава да наеме дружество за провеждане на дейността от нейно име.

20. В отговор на писмените въпроси, зададени от Съда по реда на член 54а от Процедурния правилник, френското правителство предоставя допълнителна информация и някои документи. Така се установява, че ТПП информира префекта с писмо от 27 септември 1995 г., че желае да наеме дружеството *DDB-Needham* за извършване на дейността. Писмото е изпратено преди публикуването на покана за представяне на оферти в националния официален вестник (*Bulletin officiel des annonces des marchés publics*) на 4 ноември 1995 г.

21. След разглеждане на представените оферти на 8 декември 1995 г. на основание на по-високото качество на предлаганите услуги и по-ниските разходи от тези на конкурентните дружества е избрано *DDB-Needham*.

22. На 29 май 1996 г. ТПП сключва договор с *DDB-Needham* за предоставянето на услуги в продължение на 3 години. Дължимите суми възлизат на 3 895 380 FF

12 — Посочен в бележка под линия 5 по-горе.

13 — Вж. точка 47 по-долу.

(600 000 EUR) за 1996 г. и на приблизително 2 725 560 FF (420 000 EUR) за 1997 г. и за 1998 г.

23. Съгласно договор, подписан на 20 декември 1996 г. (в който се посочват Регламенти № 2081/93 и № 2082/93¹⁴), ТПП получава 400 000 FF (60 979,60 EUR) от ЕФРР в подкрепа на дейността. ТПП получава още две суми със същото предназначение от национални фондове. Предмет на разглеждане по настоящото производство обаче е единствено субсидията от ЕФРР.

24. С писмо от 9 май 2000 г. ТПП е уведомена, че дейността ще бъде проверена от префекта на област Centre (наричан по-нататък „префектът на областта“). Докладът, озаглавен „*Audit sur l'utilisation des fonds structurels européens* [Проверка във връзка с усвояването на средствата от европейските структурни фондове]“ (наричан по-нататък „докладът от проверката“), е подписан от префекта на областта и областния trésorerie générale (финансов отдел) на 14 март 2001 г. Той е съобщен на ТПП на 18 юли 2001 г.

25. В доклада от проверката са установени следните нередности. Първо, поръчката е възложена на DDB-Needham в нарушение на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки. По-специално ТПП съобщава на префекта, че е избрала DDB-Needham преди публикуването на поканата за представяне на оферти. Освен това няма данни, които да установяват

публикуване на обявление относно отговарящите на съответните изисквания обществени поръчки във връзка с дейността в (тогавашния) *Официален вестник на Европейските общности*. Второ, договорът е подписан, но няма дата.

26. На 23 януари 2002 г. префектът на областта уведомява ТПП, че е издадено постановление, с което по-специално се изисква възстановяването на субсидията от ЕФРР поради неспазването на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки във връзка с изпълнението на дейността.

27. Жалбата на ТПП срещу това постановление е отхвърлена с мълчалив отказ на областния Trésorier-payeur général (главен разпоредител с кредити).

28. На 3 юни 2004 г. е отхвърлена жалбата на ТПП до tribunal administratif de Limoges (Административен съд Лимож) за отмяна на постановлението на префекта на областта и на решението на Trésorier-payeur général.

29. На 12 юни 2007 г. Cour administrative d'appel de Bordeaux (Апелативен административен съд Бордо) отменя решението на tribunal administratif de Limoges. Той приема, че липсва изрична разпоредба в договора, която да потвърждава приложимостта на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки по отношение на ТПП, както и разпоредба на

14 — Вж. съответно бележки под линия 2 и 3 по-горе.

правото на ЕС, която да бъде годно правно основание за възстановяването на въпросните средства.

30. *Ministre de l'intérieur, de l'Outre-mer et des Collectivités territoriales* (Министърът на вътрешните работи, отвъдморските територии и местните органи) обжалва това решение пред *Conseil d'État*, който спира производството и поставя на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Относно наличието на правно основание, от което произтича задължение за възстановяване на изплатената на ТПП помощ:

Когато възложител — получател на субсидии, изплатени в рамките на ЕФРР, не е изпълнил едно или повече правила относно възлагането на обществени поръчки за осъществяване на субсидираната дейност, като освен това е безспорно, че дейността подлежи на финансиране от този фонд и е била осъществена, съществува ли разпоредба на правото на Съюза, поспециално в [Регламент № 2052/88] и [Регламент № 4253/88], на която може да се основе задължение за възстановяване на субсидиите? Ако такова задължение съществува, за всички нарушения на правилата за възлагане на обществени поръчки ли се отнася то или само за някои от тях? В последния случай, за кои точно?

2. Относно условията за възстановяване на неоснователно изплатената помощ в случай на поне отчасти положителен отговор на първия въпрос:

а) Съставлява ли нарушаването от страна на възложител, който получава помощ в рамките на ЕФРР, на едно или повече правила относно възлагането на обществени поръчки за избор на доставчик, натоварен с осъществяването на субсидираната дейност, „нередност“ по смисъла на Регламент № 2988/95? Може ли обстоятелството, че компетентният национален орган не е могъл да не знае в момента, когато е решил да предостави поисканата в рамките на ЕФРР помощ, че операторът получател е нарушил правилата относно възлагането на обществените поръчки, за да ангажира, още преди предоставянето на помощта, доставчик, натоварен с осъществяването на финансираната с нея дейност, да окаже въздействие върху квалификацията като „нередност“ по смисъла на Регламент № 2988/95?

б) В случай на положителен отговор на въпрос 2) а) и след като давностният срок, предвиден в член 3 от Регламент № 2988/95, се прилага за административни мерки като възстановяването на помощ, получена без основание от оператор в резултат на извършени от него нередности, както постановява Съдът^[15] по съединени

15 — Решение от 29 януари 2009 г. по съединени дела C-278/07-C-280/07, Сборник, стр. I-457.

дела Hauptzollamt Hamburg-Jonas/
Josef Vosding Schlacht, Kühl- und
Zerlegebetrieb:

— Датата на изплащане на помощта на нейния получател ли следва да се определи за начало на давностния срок, или датата, на която последният е усвоил получената субсидия, за да заплати на доставчика, ангажиран в нарушение на едно или повече правила относно възлагането на обществени поръчки?

— следва ли да се счита, че този срок е бил прекъснат с връщането от страна на компетентния национален орган на получателя на субсидията на доклад от проверка, с който се установява неспазването на правилата за възлагане на обществени поръчки, поради което на националния орган се разпорежда да си възстанови изплатените суми?

— когато държава членка използва възможността, предоставена ѝ от член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95, да приложи по-дълъг давностен срок, по-специално когато във Франция се прилага общият срок, предвиден към датата на настъпване на спорните

обстоятелства в член 2262 от Гражданския кодекс, съгласно който: „Всички искове, вещни и лични, се погасяват с тридесетгодишна давност“, трябва ли съвместимостта на такъв срок с общностното право, и по-специално с принципа на пропорционалност, да се преценява с оглед на максималната продължителност на давността, предвидена в националния текст, който служи за правно основание на поисканото от националната администрация възстановяване, или с оглед на действително приложения в конкретния случай срок?

в) При отрицателен отговор на въпрос 2) а), препятстват ли финансовите интереси на Общността възможността съдът да приложи относно изплащането на помощ като разглежданата в главното производство национални правила относно оттеглянето на решенията, с които се създават права, според които правила, извън случаите на несъществуване, получаване чрез измама или искане на получателя, администрацията може да оттегли индивидуален административен акт, който поражда права, ако същият е незаконосъобразен, само в срок от четири месеца след постановяването на акта, като все пак индивидуалният административен акт би могъл, по-конкретно ако се отнася до изплащането на помощ, да се придружава от прекратителни условия, чието настъпване позволява да се оттегли разглежданата

помощ, без да се налага спазването на определен срок, като се има предвид, че според тълкуването на Conseil d'Etat получателят на неправомерно предоставена в приложение на общностен текст помощ може да се позовава на това национално правило само ако е бил добросъвестен?¹⁶

31. Писмени становища са представени от френското и полското правителство, както и от Комисията. Устни състезания не са били поискани и не са били проведени.

Съображения

Предварителни бележки

32. Преди да пристъпя към самия анализ, се налага да направя някои предварителни бележки.

33. Първо, в рамките на главното производство е безспорно, че дейността отговаря на изискванията за финансова подкрепа от ЕФРР.

34. Второ, пред националната юрисдикция страните не спорят, че договорът между ТПП и DDB-Needham попада в приложното поле на Директива 92/50/ЕИО¹⁶. Стойността му надвишава прага от 200 000 EUR, установен в член 7 от тази директива, и включва услугите, посочени в приложение I А. Следователно ТПП като възлагащ орган по смисъла на Директива 92/50/ЕИО е трябвало да публикува съответното обявление в *Официален вестник на Европейските общности*¹⁷.

35. Трето, що се отнася до приложимите регламенти, Регламент № 2988/95 въвежда обща уредба на административните мерки и санкции за нередностите по отношение на правото на ЕС, за да се противодейства на „действията, насочени срещу финансовите интереси на [Съюза] във всички области“¹⁸. Този регламент следва да се разглежда съвместно със специалното законодателство на ЕС, приложимо по настоящото дело, а именно Регламенти № 2052/88¹⁹ и № 4253/88²⁰.

36. Член 4, параграф 1 от Регламент № 2988/95 предвижда общото правило,

16 — Посочена в бележка под линия 7 по-горе.

17 — Член 15, параграф 2 от Директива 92/50/ЕИО.

18 — Решение по дело Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb и др., посочено в бележка под линия 15 по-горе, точки 25—28. Вж. също трето съображение от Регламент № 2988/95, резюмирано в точка 11 по-горе.

19 — Посочен в бележка под линия 2 по-горе. Вж. също предложението на Комисията от 10 март 1993 г. за регламент на Съвета за неговото изменение (COM (1993) 67 окончателен, стр. 3).

20 — Посочен в бележка под линия 3 по-горе. Вж. предложението, посочено в бележка под линия 19 по-горе, стр. 3.

че всяка нередност „включва“ (тоест, според мен „води до“²¹) отнемане на незаконно придобитата облага. По-конкретно член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88 изисква от държавите членки да вземат необходимите мерки, за да проверят дали дейностите, финансирани от структурните фондове, се изпълняват правилно, да предотвратят и преследват нередностите и да си възстановят средствата, загубени вследствие на злоупотреба или небрежност²².

37. Четвърто, законодателят на ЕС е избрал за прилагането на бюджета по отношение на структурните фондове съвместното управление, тоест сътрудничеството между държавите членки и Комисията. Прилагането на помощта в рамките на фондовете обаче е преди всичко задължение на държавите членки.

38. Освен това, както става ясно от член 280 ЕО (понастоящем член 325 ДФЕС), Европейският съюз и държавите членки са задължени да вземат мерки за борба с измамата и с всяка друга незаконна дейност, която засяга финансовите интереси на Съюза.

39. Освен това Съдът постановява, че при изпълнение на задълженията си държавите

членки не разполагат с никакво право на преценка относно целесъобразността на искането за връщане на недължимо или неправомерно предоставените средства на Съюза²³.

40. Пето, Съдът е приел, че член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88 поражда задължение за държавите членки да си възстановят средствата, „загубени“ вследствие на злоупотреба или небрежност, без да е необходимо оправомощаване, предвидено от националното право²⁴.

41. Шесто, за целите на член 24 от Регламент № 4253/88 не следва да се провежда количествено или качествено разграничение на нередностите, които могат да доведат до намаляване на помощта²⁵. Без значение е също дали нередността е причина за значителна загуба или е от „техническо естество“. Нередността си остава нередност²⁶.

42. Накрая, по настоящото дело е безспорно, че дейността (Objectif Entreprises) е действително осъществена. Въз основа на това страните, представили становища

21 — Така например френският текст гласи „Toute irrégularité entraîne, en règle générale, le retrait de l'avantage indûment obtenu [...]“.

22 — Решение от 13 март 2008 г. по дело Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening (C-383/06-C-385/06, Сборник, стр. I-1561, точка 37).

23 — Решение по дело Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, точка 38.

24 — Решение по дело Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, точка 40.

25 — Решение от 15 септември 2005 г. по дело Комисия/Ирландия (C-199/03, Recueil, стр. I-8027, точка 30).

26 — Може да си спомним за размяната на реплики (без съмнение апокрифна) между викторианска господарка и прислужница: „Мери, какво е това? Разбирам, че имате бебе!“, „Но моля ви, мадам, то е съвсем малко“.

пред Съда, са съгласни, че строго погледнато, въпросната субсидия не може да се счита за „загубена“ по смисъла на член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88.

45. Френското правителство твърди, че член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88 следва да се тълкува в съответствие както с Регламент № 2052/88, така и с Регламент № 2988/95.

Въпроси 1 и 2а

43. Уместно е въпроси 1 и 2а да се разглеждат заедно. И двата въпроса са свързани със значението на понятието „нередност“ и с въпроса дали приложимите регламенти изискват държавите членки да възстановяват изплатените от фондовете суми.

44. С въпрос 1 запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали държавите членки са задължени да възстановяват сумите, отпуснати от ЕФРР, когато получателят не е изпълнил правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, като е ангажирал дружество, което да изпълни субсидираната дейност. Националната юрисдикция иска също да се установи дали това задължение, ако действително съществува, се прилага за всеки случай на неизпълнение на посочените правила. Ако това е така, по-нататък тя иска да се установи дали неизпълнението представлява нередност по смисъла на Регламент № 2988/95.

46. По-нататък, Франция твърди, че основанието за възстановяване на субсидията не е член 23, параграф 1, трето тире от Регламент № 4253/88, тъй като разглежданите средства не могат да се считат за „загубени“ по смисъла на тази разпоредба. По-скоро следвало да се приеме, че правното основание за възстановяване е член 23, параграф 1, второ тире („предотвратят и преследват нередностите“). По-нататък Франция твърди, че практиката на Съда във връзка с член 24 от Регламент № 4253/88 следва да се прилага по аналогия, поради което разглежданите средства следвало да се считат за недължимо платени.

47. Полша твърди, че по дела като настоящото е необходимо да се отчете целта на член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88, а именно да се гарантира успехът на дейностите, които получават финансово подпомагане от фондовете. Всеки отделен случай трябвало да се преценява по същество в зависимост от особеностите му. Полша твърди, че член 2,

параграф 7 от Регламент № 1083/2006²⁷ следва да се прилага по аналогия при тълкуването на член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88. Следователно, за да бъде нередността нарушаване на правото на Съюза, това нарушение трябва да води до вреда за бюджета на Европейския съюз чрез извършването на неоправдан разход.

48. Според Полша наличието на процедура за възлагането на обществена поръчка, в която не са отправени покани за представяне на оферти, води до такъв резултат, поради което държавата членка следва да предприеме действия за възстановяване на изплатените суми. Полша обаче счита, че нарушаването на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, което не засяга бюджета на Европейския съюз, не води до нередност по смисъла на член 2, параграф 7 от Регламент № 1083/2006. Следователно такова нарушение не може да бъде нередност по смисъла на член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88.

49. Комисията заема позицията, че приложимите регламенти следва да се тълкуват във връзка помежду си. Обстоятелството, че разглежданите суми не са били „загубени“, е без значение с оглед на това дали член 23, параграф 1 от Регламент

№ 4253/88 представлява правно основание за възстановяване на субсидията от ЕФФР.

50. Подобно на френското правителство и Комисията, считам, че приложимите регламенти следва да се тълкуват заедно.

51. Тъй като член 2, параграф 7 от Регламент № 1083/2006 не се е прилагал при настъпването на фактите по делото, за целите на настоящия анализ той би могъл да не се взема предвид.

52. Понятието „нередност“ не е определено в Регламент № 2052/88, нито в Регламент № 4253/88.

53. При тълкуване на приложимите регламенти във връзка помежду им обаче смисълът на понятието „нередност“ трябва да се определи по един и същ начин във всеки от тях.

54. Член 7, параграф 1 от Регламент № 2052/88 предвижда, че мерките, финансирани от структурните фондове, трябва да бъдат в съответствие с Договорите и политиките на Общността, по-специално с политиките, отнасящи се до правилата за възлагането на обществени поръчки.

27 — Формулировката на член 2, параграф 7 от Регламент № 1083/2006 е сходна с тази на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95. Вж. точка 17 по-горе.

55. Член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 гласи, че „нередност“ означава „всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор“, което има „[...] за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, [...] посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите[,] или посредством извършването на неоправдан разход“.

56. По настоящото дело нарушението на общностното право (понастоящем на правото на ЕС) е безспорно. Установено е, че ТПП („икономически оператор“ по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 и „възлагаш орган“ по смисъла на Директива 92/50/ЕИО) не е изпълнила правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки при възлагането на поръчката за изпълнение на дейността „Objectif Entreprises“.

57. От това следва, че дейността, финансирана със субсидията от ЕФРР, не съответства на член 7, параграф 1 от Регламент № 2052/88.

58. Води ли нарушаването на правото на ЕС до нарушаване на общия бюджет на Европейския съюз или на бюджетите (като структурните фондове), управлявани от ЕС, по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95?

59. Намерението на законодателя във връзка с приемането на член 7, параграф 1 от Регламент № 2052/88 изглежда е било по-скоро да гарантира разходите на Европейския съюз в рамките на структурните фондове да бъдат строго ограничени до операторите, които спазват правните норми на ЕС, като с тези разходи не се финансира поведение, което е в разрез с посочените норми²⁸.

60. Оттук естествено следва, че разходите, извършени в нарушение на правото на ЕС, ще се считат за нарушение на бюджета на ЕС.

61. В Решение по дело Комисия/Ирландия²⁹ Съдът разглежда правомощията на Комисията по член 24 от Регламент № 4253/88 да възстанови сумите, предоставени на Ирландия в рамките на Европейския социален фонд (наричан по-нататък „ЕСФ“). Ирландските органи приемат, че е била допусната (макар и по непредпазливост) нередност, доколкото механизъмът за проверка относно разглежданите средства не е бил в съответствие с най-добрата практика на ЕСФ³⁰. В този случай нередността не води до финансиране без основание или до свръхфинансиране от страна на Общността. Независимо от това по реда на член 24 от Регламент № 4253/88 Комисията иска да намали размера на първоначално предоставената финансова помощ.

28 — Вж. заключение от 26 септември 1997 г. на генералния адвокат Léger по дело Mannesmann Anlagenbau Austria AG и др. (C-44/96, Recueil, стр. I-73, точка 108); вж. също Решение по дело Комисия/Ирландия, посочено в бележка под линия 25, точка 26.

29 — Посочено в бележка под линия 25 по-горе.

30 — Решение по дело Комисия/Ирландия, точки 15 и 16.

62. Съдът отхвърля твърденията на Ирландия, че нередностите от „техническо“ естество не нарушават бюджета на ЕС. Той постановява, че дори нередностите, които нямат конкретно финансово отражение, могат сериозно да нарушат финансовите интереси на Европейския съюз и спазването на правото на ЕС, поради което обособяват прилагането на финансови корекции от страна на Комисията³¹.

63. В Решение по дело Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening³² Съдът подчертава, че членове 23 и 24 от Регламент № 4253/88 следва да се тълкуват заедно.

64. Предвид изложеното считам, че подходът на Съда в Решение по дело Комисия/Ирландия следва да се приложи по аналогия при тълкуването на член 23 от Регламент № 4253/88.

65. В този смисъл дори за нередностите, които нямат конкретно финансово отражение и сами по себе си нямат количествено изражение, все пак следва да се приеме, че нарушават сериозно финансовите интереси на ЕС.

66. В настоящия случай води ли нарушаването на бюджета на ЕС (или на бюджетите, управлявани от ЕС) до загуба на приходи или до извършване на неоправдан разход?

67. По настоящото дело няма данни за конкретната финансова стойност на нередността. Всъщност е възможно тя да не може да бъде остойностена³³.

68. Независимо от това има основание да се предполага, че ако ТПП в качеството си на възлагач орган бе спазила правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, общите разходи по финансиране на дейността биха били по-ниски. В този смисъл би могло да се приеме, че изплащането на субсидията от ЕФРР е довело до извършването на неоправдан разход съгласно член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95.

69. Поради това според мен както от текста, така и от целта на приложимите регламенти, а също и от Решението на Съда по дело Комисия/Ирландия, приложено по аналогия, следва, че неспазването на член 7, параграф 1 от Регламент № 2052/88 води до нарушаване на бюджета на Европейския съюз или на бюджетите на структурните фондове, като дава възможност за извършването на неоправдан разход, и поради това представлява нередност по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 и на член 23 от Регламент № 4253/88.

70. При тези обстоятелства държавите членки са задължени да предприемат действия за възстановяване на недължимо изплатените суми.

31 — Решение по дело Комисия/Ирландия, точки 29–31.

32 — Посочено в бележка под линия 22 по-горе, точка 54.

33 — Вж. точка 21 по-горе.

71. Означава ли това, че те трябва да търсят от получателя пълния размер на субсидията?

72. Член 2, параграф 1 от Регламент № 2988/95 изисква от държавите членки да въведат административни мерки, „[...] дотогава, доколкото са необходими за осигуряването на правилното прилагане на правото на Общността [...]“. Тези мерки трябва да са „ефективни, пропорционални и с възпиращ ефект“, така че да осигуряват адекватна защита на финансовите интереси на Европейския съюз. Член 2, параграф 3 гласи, че правото на ЕС „определя характера и обхвата на административните мерки и санкции, които са необходими за правилното прилагане на въпросните правила, като се отчита[т] видът и тежестта на нередността, предоставената или получената облага и степента на отговорност“³⁴.

73. За да се предпази бюджетът на ЕС (и отделните бюджети, управлявани от Европейския съюз, например структурните фондове), държавите членки са задължени да възстановяват изплатените суми в случай на нередност. Съгласно член 4, параграф 1 от Регламент № 2988/95 общото правило е, че всяка нередност води до отнемане на незаконно придобитата облага³⁵. Ето защо при изпълнение на това задължение държавите членки следва да

искат възстановяването на сумата, която представлява „незаконно придобитата облага“. За целта може да е необходимо възстановяване на цялата първоначално предоставена субсидия, или пък само частично възстановяване на по-малка сума³⁶.

74. Установените от националната юрисдикция факти показват, че всички действия от значение за избора на доставчика на услугата, който да изпълни „Objectif Entreprises“, са извършени преди предоставянето на субсидията³⁷. Особеният характер на възникналата нередност (непровеждане на процедура за възлагане на обществени поръчки в съответствие с приложимите правила на ЕС) обаче показва, че е невъзможно да се установи и изчисли по размер конкретна загуба, „причинена“ от нередността. Първоначално набелязаният и избран впоследствие доставчик на услугата изглежда е направил икономически най-изгодно предложение в рамките на *проведената* национална процедура с покани за представяне на оферти. Ако обаче поръчката бе надлежно оповестена съгласно правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, би било възможно интерес да проявят доставчици на услуги от други държави членки и да представят оферти, които са

34 — Вж. точка 13 по-горе.

35 — Вж. точка 15 по-горе.

36 — Вж. например Решение от 22 януари 2004 г. по дело COPPI (C-271/01, Recueil, стр. I-1029), което има за предмет отмяната на помощ от Европейския фонд за ориентиране и гарантиране на земеделието (ФЕОГА) и нейното частично възстановяване съгласно член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88. Този член предвижда възстановяване на „средствата, загубени вследствие на злоупотреба или небрежност“ (вж. точка 8 по-горе). Точки 16, 22, 29, 42, 45 и 48 от решението се отнасят до и потвърждават имплицитно частичното, а не пълното възстановяване.

37 — Вж. точки 20—23 по-горе.

икономически по-изгодни. Колко по-изгодни (и дали изобщо би имало такива), никой не може да каже. Освен това, тъй като дейността се финансира частично от ЕФРР и частично от национални фондове, е невъзможно да се установи колко от получените (хипотетични) спестявания биха постъпили в бюджета на ЕС и колко — в националния бюджет.

75. Със сигурност може да се твърди единствено че дейността, за която е предоставена облага, наистина е извършена, че разходите във връзка с нея обаче биха могли да бъдат и по-малки, ако бяха спазени правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, че избраният доставчик на услугата би могъл да не е същият и че сумите, разходвани от националния бюджет и от бюджета на ЕС, биха могли да бъдат съответно по-ниски.

76. Как следва да постъпи националната юрисдикция при тези обстоятелства?

77. Теоретично съществуват три възможности: да не се възстановява нищо, да се възстанови субсидията изцяло или да се възстанови междинна сума, съизмерима с понесената от бюджета на ЕС загуба поради неспазването на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки.

78. Поради току-що изложените съображения в настоящия случай бих изключила третия вариант.

79. Остават невъзстановяване или пълно възстановяване.

80. Според мен невъзстановяването е несъвместимо с принципите, залегнали в основата на досегашната практика на Съда³⁸. То би представлявало изцяло погрешно послание от гледна точка на задължението на получателите на средства от ЕС да зачитат правилата относно тяхното предоставяне.

81. Действително предвид обстоятелствата по настоящия случай пълното възстановяване би могло да изглежда като твърде сурово разрешение. В действителност е възможно на бюджета на ЕС изобщо да не е нанесена реална вреда или тя да е съвсем малка. Според мен обаче има поне три основателни причини субсидията действително да бъде изцяло възстановена.

82. Първо, съгласно член 2, параграф 3 от Регламент № 2988/95 при изпълнение на задълженията си за възстановяване на въпросните суми от националните органи се изисква по-специално да отчетат вида и тежестта на нередността и съответната степен на отговорност. В настоящия

38 — Вж. точки 38 и 39 по-горе.

случай според мен предварителната информация, съобщена на префекта, която показва пълно незачитане на правилата на ЕС относно възлагането на обществените поръчки, трябва да бъде взета предвид като особено значителен фактор.

83. Второ, правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки следва да се прилагат по отношение на всички поръчки над определена прагова стойност, именно за да могат потенциални доставчици на услуги от други държави членки да получат достъп до тях. Разбира се, това се прави с надеждата, че този процес (често) ще бъде икономически по-изгоден, отколкото провеждането на чисто национална процедура за възлагане на обществени поръчки. Това обаче е само част от проблема. Не по-малко значение има обстоятелството, че спазването на процедурите укрепва функционирането на единния пазар.

84. Трето, предвид обстоятелствата по делото изборът между невъзстановяването и пълното възстановяване е неизбежен. От гледна точка на член 2, параграф 1 от Регламент № 2988/95 (който изисква мерките, осигуряващи правилното прилагане на [правото на ЕС] да бъдат „ефективни, пропорционални и с възпиращ ефект“), невъзстановяването няма да бъде нито

ефективно, нито с възпиращ ефект. Тъй като частичното възстановяване не е приложимо в случая, пълното възстановяване е и пропорционално.

85. Запитващата юрисдикция обаче иска да се установи дали квалификацията „нередност“ може да се повлияе от факта, че при предоставянето на субсидията от ЕФРР на ТПП префектът трябва да е знаел, че правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки не са били спазени при избора на доставчик на услугата.

86. В Решение по дело Emsland-Stärke³⁹ Съдът постановява, че информирането на компетентния национален орган относно дадена нередност само по себе си не отнема възможността същата да се счита за „причинена по небрежност“ или „умишлено извършена“ по смисъла на член 5, параграф 1 от Регламент 2988/95. Следователно по същата логика такова обстоятелство не може да промени квалификацията на въпросното поведение като нередност по смисъла на член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88.

87. Поради това според мен отговорът на въпроси 1 и 2а би трябвало да бъде, че когато получател на субсидии от структурните фондове, който е възлагащ орган по смисъла на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, не

³⁹ — Решение от 16 март 2006 г. (С-94/05, Recueil, стр. I-2619, точка 62).

изпълни тези правила при избора на доставчик на услуга, който да извърши изцяло или отчасти финансирана от тези фондове дейност, член 23, параграф 1, второ тире от Регламент № 4253/88 изисква от държавите членки да предприемат действия за възстановяване на въпросните субсидии. При тези обстоятелства поведението на получателя представлява нередност по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95.

Въпрос 26

88. Въпрос 26 се отнася до тълкуването на член 3 от Регламент № 2988/95.

89. Запитващата юрисдикция задава три въпроса относно давностния срок, приложим при обстоятелствата по главното производство. Първо, кога той е започнал да тече? Второ, бил ли е прекъснат със съобщаването на доклада от проверката на ТПП от префекта на областта? Трето, въз основа на какви критерии се определя максималният давностен срок по смисъла на член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95?

90. Според Комисията давностният срок започва да тече, когато ТПП решава да възложи поръчката на DDB-Needham в нарушение на правилата на ЕС относно

възлагането на обществени поръчки или, при условията на евентуалност, когато ТПП решава какъв вид процедура да приложи и дали да отпрати покана за представяне на оферти.

91. Франция твърди, че срокът започва да тече, когато ТПП извършва плащане по договора с DDB-Needham. Плащането съставлява нередност по смисъла на разглежданото законодателство, тъй като във всеки момент до извършването му ТПП е можела да проведе надлежна процедура за възлагане на обществена поръчка.

92. Полското правителство счита, че давностният срок започва да тече от датата на изплащане на субсидията от ЕФРР на ТПП. Полша твърди, че нарушението на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки се превръща в нередност по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 едва в момента, когато е нарушен бюджетът на ЕС. Такова нарушение настъпва с изплащането на средства от него. Полша твърди също, че подлежащата на възстановяване сума е равна на разликата между сумата, изплатена съгласно неотговарящата на изискванията процедура, и сумата, която би била изплатена, ако доставчикът на услуга бе избран в съответствие с правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки⁴⁰.

40 — Вж. точки 70—84 по-горе.

93. Регламент № 4253/88 не предвижда правила относно давността на исквете за възстановяване на предоставените без основания суми. Поради това според мен трябва да се прилага срокът по член 3, параграф 1 от Регламент № 2988/95⁴¹.

94. Съгласно тази разпоредба във връзка с член 1, параграфи 1 и 2 от същия регламент давностният срок започва да тече, когато нередността в резултат на действието или бездействието на получателя на субсидията има за резултат нарушаването на бюджета на Европейския съюз (или на управляваните от ЕС бюджети, например структурните фондове), по-специално посредством извършването на неоправдан разход.

95. Това става в момента, когато на ТПП е предоставена субсидията от ЕФРР. В този смисъл датата на договора за предоставяне на субсидията (20 декември 1996 г.) отбелязва началото на давностния срок по смисъла на член 3, параграф 1 от Регламент № 2988/95. В този момент са ангажирани разходите от ЕФРР. Тогава вече са били възникнали нередностите в процедурата за възлагане на обществена поръчка, а именно ТПП е избрала DDB-Needham

без публикуване на покана за представяне на оферти в *Официален вестник на Европейските общности* и е заявила намерение да избере това дружество още преди публикуването на каквато и да било покана за представяне на оферти⁴².

96. Във връзка с втория въпрос, дали давностният срок е бил прекъснат със съобщаването на доклада от проверката от префекта на областта на ТПП, от член 3, параграф 1, трета алинея от Регламент № 2988/95 става ясно, че давностният срок се прекъсва от всяко действие на компетентните органи, което е съобщено на съответното лице и е свързано с разследването или преследването на нередността, и той започва да тече отново след всяко действие, което го прекъсва⁴³.

97. Съобщаването на доклада от проверката представлява действие на компетентен национален орган, свързано с разследването на нередност⁴⁴. Според мен докладът от проверката е достатъчно конкретен и точен, за да прекъсне давностния срок за преследване по смисъла на член 3, параграф 1, трета алинея от Регламент № 2988/95⁴⁵.

42 — Вж. точки 20 и 25 по-горе.

43 — Решение по дело SGS Belgium, посочено в бележка под линия 41 по-горе, точка 67.

44 — Вж. точка 24 по-горе.

45 — Вж. по аналогия Решение по дело SGS Belgium, посочено в бележка под линия 41 по-горе, точки 67—70.

41 — Вж. по аналогия Решение от 28 октомври 2010 г. по дело SGS Belgium (C-367/09, Сборник, стр. I-10761, точка 66 и цитираната съдебна практика).

98. Третият въпрос е въз основа на какви критерии се определя максималната продължителност на давностния срок.

99. В Решение по дело Ze Fu Fleischhandel⁴⁶ Съдът приема, че държавите членки се ползват с право на преценка в рамките на член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95, за да определят по-дълъг давностен срок от предвидените в член 3, параграф 1 от този регламент 4 години.

100. По-нататък обаче Съдът постановява, че „с оглед целта за защита на финансовите интереси на Съюза, за която законодателят е приел, че давност от четири години, и дори от три години, сама по себе си вече е достатъчна, за да позволи на националните органи да санкционират нередности, нарушаващи посочените финансови интереси, и може да доведе до приемане на мярка като връщане на незаконно придобити облаги — предоставянето на тези органи на период от тридесет години явно надхвърля необходимото за администрация, която полага дължимата грижа“⁴⁷.

101. Според мен мотивите на Съда към Решение по дело Ze Fu Fleischhandel следва да се приложат по аналогия към настоящия случай.

102. От това следва, че ако съответната държава членка упражни правото си на преценка, предоставено ѝ от член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95, принципът на пропорционалност все пак не допуска прилагането на давностен срок от 30 години относно производствата за възстановяване на незаконно получени средства.

Въпрос 2в

103. В основни линии въпрос 2в цели да бъде установено дали в отсъствието на нередност по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 всички въпроси, свързани с възстановяването, следва да се уреждат от националното право или финансовите интереси на Европейския съюз, свързани с възстановяването на средства, препятстват възможността националният съд да приложи национални правила относно оттеглянето на решенията, с които се създават права.

104. Тъй като според мен този въпрос се урежда от правото на Европейския съюз, от това следва, че националното право не намира приложение, поради което на тази част от въпроса не е необходимо да се дава отговор.

46 — Решение от 5 март 2011 г. по дело Ze Fu Fleischhandel и Vion Trading (C-201/10 и C-202/10, Сборник, стр. I-3545, точки 41 и 42).

47 — Точка 43 от решението; вж. също точки 44—46.

Заклучение

105. В съответствие с изложеното съм на мнение, че в отговор на въпросите, отправени от Conseil d'État, Съдът следва да постанови следното:

„Когато получател на субсидии от структурните фондове, който е възлагащ орган по смисъла на правилата на ЕС относно възлагането на обществени поръчки, не изпълни тези правила при избора на доставчик на услуга, който да извърши изцяло или отчасти финансирана от тези фондове дейност:

- Член 23, параграф 1, второ тире от Регламент (ЕИО) № 4253/88 на Съвета от 19 декември 1988 година за прилагане на Регламент № 2052/88 относно координацията между дейностите на различните структурни фондове, от една страна, и тези на Европейската инвестиционна банка и на другите съществуващи финансови инструменти, от друга страна, изменен с Регламент (ЕИО) № 2082/93 от 20 юли 1993 година, изисква от държавите членки да предприемат действия за възстановяване на въпросните субсидии.
- Поведението на получателя представлява нередност по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 година относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности.
- Обстоятелството, че компетентният национален орган не е могъл да не знае за нередността, не може да промени квалификацията на въпросното поведение като нередност по смисъла на член 23, параграф 1 от Регламент № 4253/88.

- Давностният срок започва да тече от датата на предоставяне на субсидията от ЕФРР на получателя по смисъла на член 3, параграф 1 от Регламент № 2988/95.

- Докладът от проверка, съобщен от компетентния национален орган, е достатъчно конкретен и точен, за да прекъсне давностния срок по смисъла на член 3, параграф 1, от Регламент № 2988/95.

- Ако съответната държава членка упражни правото си на преценка, предоставено ѝ от член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95, принципът на пропорционалност все пак не допуска прилагането на давностен срок от 30 години относно производствата за възстановяване на незаконно получени средства“.